

# Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta  
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravišstvo lista je v „Narodni tis-  
karni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

## Domače stvari.

— (Imenovanje.) Koncipient finančne prokurature kranjske dr. R. Rüling je imenovan za komisarja pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Krškem.

— (Dimitčeve „Geschichte Krains“) je pri Bambergu v Ljubljani izšel drugega dela drugi vezek, ki obsega kranjsko zgodovino od l. 1493 do 1564. Z nova opozorujemo na to delo.

— (Kmetijska šola na Dolenjskem). Deželni odbor je od g. Smole kupil grajščino Grm za kmetijsko šolo za 70 000 gld. s tem pogojem, ako ministerstvo v to svoto obljubljenih 30 000 gl. nakaže. Na to je ministerstvo poljedelstva deželnemu odboru odgovorilo, da na temelju razprav o tem predmetu v zadnjem kranjskem deželnemu zboru (posebno ker so nemškutarji zoper vsako šolo rohneli) in na temelju poročila, da bi Raka ugodneje bila ne more teh 30.000 gl. v omenjeno svrhu popred dovoliti, predno ne dobi o vsem tem notranjčnega poročila od g. Haberlandta, profesorja na visokej kmetijski šoli na Dunaji, katerega je v ta namen navlaš na Dolenjsko poslala, Rako in Grm ogledat. Prof. Haberlandt se je včeraj z Dolenjskega vrnol in se v Ljubljani pri deželnem odboru oglasil. Prof. Haberlandt daje v vsakej zadevi prednost grajščini Grm, in jo popolnem za sposobno smatra, da se tam kmetijska šola ustanovi. V tem smislu bode prof. Haberlandt tudi svoje poročilo na ministerstvo naredil. To je vesela vest za Novomeščane, ker jim po tem takem kmetijska šola ne odide.

— (Šoštanjska posojilnica.) Ravnateljstvo nam je poslalo izkaz delovanja šoštanjske posojilnice od 1. januarja do konca junijatekočega leta. V tej dobi je posojilnica imela 95.297 gl. 59 kr. dohoda in 94.194 gl. razhoda, torej v tem polletju **189.486** gl. 59 kr. denarnega prometa! Bilanca koncem junija kaže: hranilniški vklad 9663 gl. 2 kr., zadruženih posojil 20.900 gl., zadruženih deležev 4.550 gl.; temu nasproti gotovine v kasi 950 gl., kavcija 600 gl., inventar 450 gl., posojila 324 strankam 35.004 gl. Posojilnica tedaj izvrstno deluje. Naj bi se vendar probudili rodoljubi po slovenskih krajih ter ustanovili jeduake denarne zavode.

— (Iz Gorice) dohajajo glasovi, ki kažejo, kakor da bi se obe narodni slovenski stranki, svobodomiseln in klerikalna, približavali in na čisto narodnej podlogi zedinili. To je prav želeti. Nam Slovanom dan denes nij treba pač nobenih notranjih bojev, narodnjaki in patrijotje vsi bodimo, drugo na stran pustimo, vero in nevero.

— (Iz Ilirske Bistrice) se nam piše pritožba, da so občinske zadeve tam v velikem neredu. Dva župana imajo in nobenega, vse ulice so zanemarjene itd.

— (Požar.) Piše se nam: V Hudah blizu Trebnja na Dolenjskem je 14. avg. okolo 9. zvečer nastal požar in vpepelil več hiš, ter napravil veliko škodo.

— (Utopljenec.) Piše se nam: Denes 15. avgusta so našli po Dravi priplavljenega utopljenega moža, moral je biti okolo 60 let star, in je precej čvrste postave.

Shranili so ga v mrtvašnico v Glinjah. Baje pride komisija iz Celovca, da ga bodo raztelesili. Natanko se nij dalo soditi po obleki, kdo je, ker po vodi se je zelo poškodoval, torej je misliti, da je priplaval precej daleč.

— (Toča) je 7. avg. pobila v Beniškej gorici pri Leskovcu na Dolenjskem.

— (Kranjski regiment) Kuhn št. 17 je zbral se 16. t. m. v Postojni na Notranjskem.

## Vstaneke v Hercegovini in Bosni.

Bošnjaci so tudi vstali! To je vesela novica, ki smo jo po brzjavu iz Zadra dobili in ki se denes od vseh strani potrjuje. „Obzor“ ima telegrafična poročila iz Staregradiške, Broda, Kostajnice, in Siska. Videti je, da je bil ta upor organiziran in prej pripravljen. Uže pred 14 dnevi nam je naš dopisnik „od bosenske meje“ s svinčnikom dve vrstici pisal, da se v Bosni vse pripravlja, dvomili smo tačas o istini, evo, sedaj se je pa na nagloma uresničilo.

Sedaj ima vstaneke ves drugi značaj. Ako Turčija nij mogla samih Hercegovcev udušiti, nego so rasli od dne do dne, koliko slabša bode sedaj, ko je tudi večja Bosna na noge skočila z geslom: ali sloboda ali smrt! — Ako se je prej uže mislilo, da Srbija in Črna gora morati na Turka udariti, ne moremo si misliti kako bi se ognili sedaj. Bližajo se veliki dogodki, bog daj enkrat Slovanu srečo!

V sledečem priobčujemo poročila, ki so nam došla. Vsa politična pozornost je sedaj edino na upor v Hercegovini in tudi v Bosni obrnena. Drugod je politična suša, za to moremo tudi zarad pomanjkanja prostora odložiti za denes navadni oddel političnega razgleda.

*Iz Spljeta*, 19. avgusta. V ponedeljek so bili Turki pobiti na Davru.

Sinoči je jedna četa prestopila avstrijsko mejo pri Metkoviću, a je bila od avstrijskih vojakov razorožena in na Makarsko internirana (zaprta).

*Iz Zagreba*, 17. avg. Bosna se je pobunila mej rekami Sava, Una in Vrbas, vstajniki imajo v svojej vlasti železnico od Novega na Banjaluko vzdolž Drine. Vse je vzružano. Srbsko ministerstvo je odstopilo, in to se tukaj tolmači tako, da je vojna mej Srbijo in Turčijo gotova! Hercegovci so zavzeli mesto Goransko in Metokija. Bosanski vstajniki se sekirami branijo.

*Iz Zadra*, 17. avg. Na Savi od tvrdenjave Novi, Kostajnica do stare Gradiške v severnej Bosni zgrabili kršćani za orožje. — Pop Zark (?) Hercegovac je vzel sinoči Turkom Galac. Na Kleku so bili Turki tepeni.

Hrvatski „Obzor“ ima dalje od 17. avg. brzjavko iz Jasenovca, da vse, kar more, v Bosni za orožje prijemlje. „Sad je hora, ili nikada,“ pravi se tam.

Iz Kostajnice se 18. avgusta „Obzor“ javlja, da je bil pred to noč prvi boj blizu Kostajnice. Kristjani in Tarki beže.

Iz Dubrovnika poroča oficijalni telegram, da je turška vojska iz Trebinja na vstaše udarila, a tepena bila.

Iz Budue v Boki kotorskej se „Narodnemu listu“ piše, da je knez črnogorski 4000 vojakov na turško mejo poslal. — Z meje hercegovske se istemu dalmatinskemu glasilu piše: „Umriet ćemo svi, popalit ćemo sve, ali robovi već nećemo da budemo. Sastavljajte društva, sbirajte pomoći, samećite glavnice, na obranu barem naših sirota, kad vam krte za krvnu braću, koja v nevolji civili, i svoju krv proliva! Pozdrav mili i bratski!“

Glasilo črnogorske vlade, „Glas Črnogorca“, ki je nam iz Cetinja ravno došel (od 14. avgusta), v uvodnem članku slovesno protestuje, da bi Črna gora mogla povsem neutralna ostati. To, pravi, nij mogoče, ker je v protivji z vso zgodovino Črne gore. Dosedaj se zarad neprilik nij mogla popolno

ndeležiti, a „obveze neutralnosti porti“ nij nikoli imela. To je važen izrek. — Isti list pravi, da so vsa njegova poročila iz Hercegovine ugodna.

V Srbiji se pričakuje za gotovo ministerstvo, katero bode odločilo se za akcijo, boj s Turki. — Poslednji „Vidov dan“, ki nam je v roke prišel ne more še o izidu volitev vedeti, ker je izšel prej tist dan, obdeluje posebno Belgradjane, da bi konservativno volili. Telegraf nam poroča, da je bilo vse to zastoj. Sedaj pač konservativizem ne velja več.

*Iz Zagreba, 18. avg. [Izv. dop.]*

\*\*\* Po vestih, ki nam prihajajo od bosanske meje v bližnji Sisek, pribeglo je uže od Kostajnice do Gradiške v našo cesarevino več tisoč nemočnih starcev, žen in otrok, da si svoje življenje ohrane pred divjimi Turki. — Vstajniki so jih spremljali, da varno prestopo našo mejo — na kratko se poslové „z bogom, do svidjenja ili u oslobodjenoj domovini ili nikada više u tužnom ovom svjetu“ in krenejo v goré na delo oslobojenja Bosne. Vstajnikom manjka orožja in strelnega praha — ali to jih ne moti, — kdor nema puške, gre sekirami na Turčina, posamezne stražarnice in slabejša turška krdela se napadajo in razorožajo — v posameznih bojih s Turki si priskrbljavajo vstajniki orožje. Na današnji dan, se pogovara, bode zaplamtila vstaja po celem Bosni in turškej Hrvatskej — današnji dan je naime 60 obletnica, ko je knez Miloš razvil zastavo srbske slobode z besedami „eno vam rata (vojne) s Turci.“ Bosanski vstajniki se nadejajo prve pomoči od Srbije, zatem od civilizirane Evrope, katera ne more pod svoje poštenje dopustiti, da bi Bosna in Hercegovina, če se za čas oslobode turškega jarma, zopet pala pod turško divljaštvo. Na Avstrijo se je s prvine gledalo naj večjim zaupanjem, no moramo konstatirati po glasovih, ki nam od onod prihajejo, da je ponašanje merodajnega dunajskega in peštanskega novinarstva, kakor tudi vladnih organov v nekaterih zem-

ljah, malo ne vse zaupanje zopet udušilo, in da si Turški Slavjani pridruženja k našej cesarevini več ne želé. Ne vemo, če se v našej monarhiji zares samo nemški in magjarski interesi povštevajo. „Correspondence hongroise“ trdi, da bi pridruženje Bosne in Hercegovine k našej cesarevini bilo na propast Ogerske — mislimo vendar, da se ne motimo, če rečemo, da je prejasna dinastija drugih nazorov in da bi se še mogel marsikdo kesati, kdor odbija na škodo cesarevine prijazne njej življe. Ali to vprašanje seže preveč v visoko politiko, in čakajmo, kaj se bode porodilo iz protivnih dveh struj, ki vladajo v merodavnih krogih. Naj vsak za sebe skrbi, da pravo zadene, — sicer se pa od ljubljanskih Turkov, ki na ščetinastih sedlih nosijo mej svet svoj humanitet, nij nadjati človeškega čuvstva za ubogo rajo.

Končno še jedno. Ker se na Slovenskem ne sme pobirati milodarov za pribegle Bošnjake in Hercegovce, naj Slovenci, stanujoči izven Slovenske v zemljah, kjer pobiranje zabranjeno nij, pošiljajo svoje milodare kateremu koli hrvatskemu listu v Dalmaciji, in na Hrvatskem — v teh zemljah videti je povsod največjega sočutja z nesrečno rajo, posebno se pa naj duhovniki izkažejo, da jim krščanska vera, ki je na Turškem za res „v nevarnosti,“ nalaže krščanske dolžnosti katerim tudi zadostujejo.

*Iz Spljeta v Dalmaciji 15. avg. [Izv. dop.]*

Včeraj zjutraj uže je dobil tu bivajoči načelnik občine Metković brzojav: da je naša vlada dovolila izkrcati se turškim vojnim brodom v Kleku. Ta novica je šla iz ust do ust z različnimi pridavki. Hotel sem vam to stvar brzojaviti, ali bolje mi se je zdelo čakati, da dobomo še kak drugi brzojav. Ali nij ga bilo od nobene strani. — „Što čujete“ „je li istina“ „jeste li čuo?“ je bilo prvo, kder sta se dva narodnjoka srečala. uekakova preplašenost ali morda otožnost se je brala v obrazih vseh. Zvečer je došel parobrod iz Trsta in z njim nekoliko Srbov,

mej njimi jeden častnik, koji so bili v našej čitalnici srčno sprejeti. Pripovedali so, da so isto vest i v Zadru čuli, ter da je to istina. Denes se tu isto trdi, ali brzjava še do zdaj (ob 2 po pólú dne) nemamo. Čul sem denes i to, da so turški brodovi uže došli, a da jim avstrijski podaniki niso dali izkrcati se na suho, a da so na nje streljali. — Upam da bom mogel še kmalu istino poročati.

10. t. m. bil je pri Tibuski krvav boj, kakor brzjav pravi z dobrim izidom za vstaše. Daj bog i sreča junačka, da je istina. Dalje pravi brzjav, od istega dne, da so Turci popalili v okolici Trebinjskej 6 sel, izsekali 8 bolnih kristjanov na drobne kosce, odpeljali dvanajst kristjanov soboj v trdnjavo, o katerih gotovo neče biti nič više sluha ni duha, kajti bili so trpinčeni. — Kristjanska deca pobijati, kristjanske žene oskrunjevati in potem razmesariti, bolnike trpinčeti to znajo oni, za koje se potezajo pijo niri nemške kulture, pospeševalci omike (!) kojim je slovo: „sloboda“ vedno v zobeh, kadar ne govorè o Slovanih. Eto Vam pri Vas Švabe i kod nas Italjane! — A kakova lepa prilika je tu za vas mili kristjanski duhovniki, koji vedno vičete, da je „naša vera v nevarnosti“ ako se snujejo obče koristne postave, ako se voli v ta ali oni zbor naprednjaški mož. Tu dajte za res zatirano kristjanstvo, tu daste v smislu onega kojega zastopate in ki je rekel: kar jim daste, to ste meni dali.

*Iz Zagreba 18. avg. [Izv. dop.]*

Bosna se je tedaj tudi vzdignila in sicer na dveh straneh v isti čas: mej Dubico in Kostanjico na hrvatskej in pri Višegradu na srbskej meji. Vstaja v Bosni je poroštvo, da se bodeti Hercegovina in Bosna otrešli turškega jarma. Sedaj se bodo vstajniki v Hercegovini odehniti mogli. Turčija, nezmožna vstajo v Hercegovini udušiti, bode še nezmožnejša vstajo v Bosni in Hercegovini ob enem potlačiti. V celej Bosni nij sedaj niti 2000 turških vojn timer in meje so povsod odprte. Iz vsega se vidi, kako slaba

je denes Turčija. Bosniške begove, spaje in age obhaja groza in strah. Boje se naime, da bodo svoj zemljiščni posed izgubili, ter da se bodo nemara na zadnje še celo v Azijo izseliti morali, če bo raja, kakor vse na to kaže, zmagala. Simpatije za vstajnike rastejo po celej Evropi. Posebno Italijani so Hercegovcem jako udani. Črez Ankono gredo kanoni in 15000 pušek v Hercegovino. Garibaldijeva sinova Menotti in Riciotti in drugi glasoviti italijanski oficirji nabirajo četo prostovoljcev za Hercegovino. Vse italijansko časopisje, izvzemši samo dalmatinske ustavoverne lističe, simpatizuje s Hercegovci. Berite samo tržaški „Citadino“, pa se bodete prepričali. V zlatej knjigi nekdanje beneške republike je mnogo hercegovskih rodbin vpisanih v znamenje odlikovanja in častenja. Sploh je Hercegovina v prejšnjih stoletjih mnogo zvez političnih in kupčijskih z Italijo imela. In mejsobne simpatije kakor dogodjaji kažejo, da še denes žive.

Kako malenkostno in podlo pa pišejo dunajski in budim-peštaki časopisi! Kjer koli se kak slovanski narod gane, naenkrat zakriče: kamenajte jih! Pasja slovanska para naj hlapčuje in službuje, naj robuje, naj nas s svojim znojem redi“. Pa kaj bi o tem pisal, saj imate po celej Sloveniji dosta domačih Turkofilov nemškutarjev. Da jih le sram nij svojih zaveznikov! Kedaj bodo vendar slovenski turkofili začeli denarne prineske za svoje prijatelje Osmanlije nabirati, katerim je denarja bogme veliko več potreba, nego Hercegovcem, in to jim avstrijska vlada gotovo ne bi branila, kedaj le bodo slovenski nemškutarji nabrali legijo, ter jo Turkom v pomoč poslali. Sedaj je čas, sedaj naj Turčinu pomagajo. Na bojišči bi se grdo ogledali s slovanskim junaštvom. Za Turke bi slovenski turkofili in z njimi avstrijska vlada pustili veljati genovsko mejnarodno konvencijo; za „pasjo paro“ Hercegovce pa ne velja! Slovenski turkofili znajte, da pride tudi za vas prej ko slej sodni dan, kakor je prišel za vaše zaveznike v Bosni in Hercegovini. Da vas le sram nij! Jugoslovanska lavina se je začela

valiti, niti diplomacija niti turško-azijski bataljoni je ne bodo ustavili. Če začne Vezuv goreti in lavo bruhati, ga niti celega sveta sile ne morejo ukrotiti, in ravno tako je danes z Jugoslovanstvom: nobena sila ga ne bo več ustavila. Naše suženstvo brojimo po sto in po tisočletjih. Dosta ga je! Osoda nas na svojem kolesu v viš vzdiguje naše tlačitelje pa ponižuje. Danes velja: „rajše umreti nego sramotno živeti!“

## Sedanja kranjska trgovinska zbornica.

(Glas narodnega obrtnika.)

Pomanjšanje davkov, odpravljanje obrtniških patentov, povzdigo trgovstva, varstvo obrtnije, — zlate gradove so obetali agitatorji nemškutarjev, ko so pred zadnjimi volitvami v kranjsko trgovinsko zbornico za ljudi, kakor sta Aleksander Dreö in Trpin pri ljudstvu za glasove koledovali. Kako svoje obljube izpolnjujejo? Jako čudno!

Niti ne brigajo se, niti mar jim nij sedaj trgovinska zbornica in korist trgovcev in obrtnikov. Kadar je seja, jih še blizu nij. Komaj pol leta so skupej, pa jim delo (ko bi ga tudi zmožni bili) tako mrzi, da ne morejo niti toliko izbranih zbornikov skupaj zbobnati, da bi legalno sejo imeli. „Laib. Ztg.“ od 7. t. m. prinaša uradni protokol zadnje seje. Tam se pravi, da je trgovinska zbornica 29. jul. zborovala in so se udeležili gg. Dreö, A. Ahtschin, Bilina, Fr. Debeuz, Hansel, Korn, Lukman, Mathian, Seeman, P. Toman in Treun. Štejte kakor hočete na prste, od zadaj in od spredaj: to jih je samo enajst, torej niti polovica vseh. Pravila trgovinske zbornice izrekoma zahtevajo, da je za legalno sejo treba polovice vseh udov. Torej so seje te skupščine tako „postavne“ kakor so bile volitve, kar smo bili pred porotniki dokazati pripravi.

Zakaj se dajo ti ljudje voliti, če nečejo nič delati? Zakaj naši protivniki za dobitev tacih mandatov vsa sredstva, upotrebljujejo? Kako se pravi tacim ljudem ki več obetajo

nego dati mogó? In kaki so taki ljudje, ki niti videza tega ne storé kar so obljubili?

Naš narod pa naj vidi, katera stranka in katere barve ljudje ga hočejo goljufati ali mi domačini Slovenci, ali pa tisti —

(Dalje ne smemo dopisniku besede pustiti; imamo namreč nemško liberalno tiskovno svobodo, in za c. kr. policaje ne uredjemo radi lista. Uredn.)

## Gozdi naši — barikade naše!

Naša domovina je lep košček zemlje. Vsak tujec, ki jo je pohojeval, strinja se s hvalo domačinov. Hribovje, doline, ravnine, vinski holmci, in mej temi krasna, vesela naša Sava, Savina, majestetična Drava, Krka, jezera etc. in v tej lepej naravi krepek, zdrav ljud na telesu in duhu in kar je v več pogledov velike važnosti, to naše domovje ima lepe gozde. Ako tudi naša narava v jenem okraju mrtvaško svoje polje razprostira, kamor katakombe njene zret začuden svet hodi, ali po večjem gledamo zelene gozde ali v kompaktnih masah ali razdeljene mej travniki in poljih v naši domovini. In to je dobro; bog dal, da bi nam ti gozdi se ohranili, bog ali kdorkoli razjasnil našemu ljudstvu glave, da ne pokončuje neusmiljeno svojih gozdov več tako, kakor se je dozdal tu in tam videlo. Gozd je hitro posekan, par sto voz drv, več sto goldinarjev je lepa svota za našega kmeta, ali kdo zopet učaka, da zopet vidi velikansko hrastovje in bukovje. In vendar, kaj bi bil poljedelec in žujim vsi stanovi brez dobrotnih dreves! Zakaj je nek n. pr. naša Savina izvirajoča iz Solčavskih planin tako majhena postala, zakaj plavičarji iz „slovenske Švice“ ne morete celo poletje po njej vaših plav veslati doli mej južne vaše brate, zakaj kmet tako taguješ, da nemaš sadja, akoravno nij bilo mraza ali mrzlega vetra, ko so sadna troja drevesa stala v najlepšem cvetju, zakaj se pritožuješ, da dež nič ne izda, da je kmalu zemlja zopet suha, zakaj ti kmetič zaporedoma toča lopota po tvojih upih, zakaj itd. se da popraševati, odgovor je eden. Zato

so naše reke čedalje manjše in za-to ozemlje na široko kraj njih preveč suho, ker lakovni par goldinarjev vaše šume končujete in s tem mahovju odjemljate rast, onemu mahovju, ki roso, dež, mokroto dolgo v sebi obdrži in počasi odceja v male jarke, ki potem reke velike, plodonosne delajo. Pa oratar nemaš sadja, ker drevo za drevesom v gojzdu posekavaš in z drevesi ptičem dom podiraš, ki ti mrčesa, katerih sam pokončati ne moreš, nevtagneš, nečeš, ki ti pa sadje nemogočno storé, pojedó, negledé tega, da te ne pozdravlja veselo žvrgolenje, kedar rano na delo in kesno od dela domov hodiš, za-to je vreme tako nezanesljivo, ker drevja in njegovega listja, regulatorjev mokrote in suhote ne trpiš v lepem razvoju itd. Kdor se je po Krasu vozil, nij veseljem gledal to tužno širjavo, nad katero se italjansko nebo širi. Vprašal si potovalec: kdo je bil barbar, surovež, ki je ta kraj tako opustošil? Človek, Venecijan, Rimljan, ki je hraste za brodovje in palače vpotrebljeval, zmirom le človek, končavši šume. Zakrij zdaj borni vnuk — Krašovec zagorela tvoja prsa pred mrzlo burjo, ki ti je, ker so gojzdi pali pod sekiro, odvzela brez pardona zemljo ter ti golo pečevje pustila, ograjaj zdaj neizmerno ograjo, tvoj praded je oral za šumo in nij mu treba bilo kamene ograje, burja je šumela v veličastnih akordih mej vršiči gozdnih velikanov.

Nij bolj drastičnega dokaza, nego je Kras na svetu za to, koliko gozdi v gospodarstvu narave veljajo. Tja doli poglejte gospodarji, ki nameravate vaše gozde porušiti ki prodajate lepe vaše šume, da jih posekajo in drva potem v velika mesta prodajejo, — z goldinarji, koje za to dobite, ne bodete palač zidali, ti goldinarji so nesrečen kup, s katerim ubožtvo vaših potomcev nakupite, s temi novei in s trčenjem kozarcev vaših veselih dnij zvonite z anamcem mrvaški zvon.

Železnice prepregajo svet, in tudi po našej domovini hlapuje čudo stoletja. Začetkom so kurili kotle z drvni in ker so se drva dobro plačevala, dobila so se lahko.

V tej dobi je šel marsikak gozd rakom žvižgat. Odkrilo se je k sreči naše bogastvo premoga, in tedaj so šume duhovi prostejše dihali. Ali akoravno leži v naši zemlji milijone stotov premoga in imamo na pr. v Trebovljah premog uže par sežnjev globoko pod zemljo in še po več družih naših krajih kopanje premoga marljivo vrši, tako, da od te strani nij tako hitro primanjkanja pričakovati, — ali od druge strani preti uničevalec našim gozdom. Kupci vidijo v velicih mestih, kakor na pr. na Dunaji itd. pomanjkanje drv, v okolici teh mest nij dobiti drv za vso potrebo prebivalstva, ker mali posestnik ne more vsega v tem oziru storiti, veliki posestnik nema nujne potrebe svojih gozdov rušiti in veliko gozdov v teh okolicah tudi ravno nij, tovarnice terjajo dosti krompirja za delavca, — in tako trgovec z lesom hodi v kraje, kjer je še dosti gozdov in lahka komunikacija in tako prihaja tudi v naše kraje, in nakupuje velik kompleks gozdov, ter jih do tal, brez razločka na stara in mlada drevesa do tal obrije za drva, deske itd. To je eno. Drugo je to: plavičarji naši dobro tržijo s celimi smrekami, deskami itd. če le količkaj voda plav nese, pluje plav za plavjo do Črnega morja. Iz zraka ne jemljo ti našinci les. To plavičanje dela sicer posamezne premožne, ali kako večja skupina in nje zarod zraven trži, to je drugo vprašanje. Slov. Solčava na pr. varuj tvoje gozde, varuj jih kakor človek zdravo oko, pazi, da ne bode borni tvoj vnuk kakor Krašovec kdaj gledal enok gole pečine. — Še tretje navedem. Naš kmet, če malo drv izseka iz gozda za domačo potrebo in prodajo, da si potem sol in druge male potrebne reči nakupi, pusti ljubemu bogu za gozd dalje skrbeti, sam nema skrbi, da bi naravi pomagal do hitrejše rasti. On poseka, ali ne sadi. Dobro, posekaj kmetič po malem v gozdu, ali še tisto leto vrzi na goljavi seme v mater zemljo in za boga ne seči malih, tenkih drevesic. Človeka src boli, ko vidi, da na pr. za kako cerkveno svečanost, za procesijo na dan „rešnega telesa“ kmet cele gozdiče

mlajev poseka v „božjo slavo“ ali za par grošev. Menda bi brez mlajev se od takega „žegnana“ nosila teška glava domov. Telegraf tudi požre veliko mlajših steblov, temu bi se dalo drugače pomagati, škoda, škoda za mlada stebila. To bi bil v velicah črtah risan gozd iz narodno-gospodarskega stališča. Slovenski gospodarji tedaj ne posekajte gozdov kar jih je, zaradi vašega in posebno vaših potomcev dobrega gmotnega stanja ne; ne rušite pa tudi gozdov naših zaradi tega, ker so barikade proti tujstvu, ker so gozdi važni pogoji ohranitve naroda.

Dalmatinski „Narodni List“ od 11. t. m., ki smo ga dobili včeraj, ima dva telegrama iz Metkoviča. Prvi poroča, da so Turki kot volki zapalili 373 hiš v Dolnjem Rasnu, vzeli, kar so našli, otroke in žene pa posekali. „Na tako barbarstvo začudno je, kako Evropa može, da miruje,“ pravi rečeni list. — Drug telegram iz istega mejnega mesta o uže znanej zmagovalnej bitki pri Nevesinji.

Če pogledamo glavni stan našega naroda, iz katerega, kakor povsod drugod, vsi drugi stanovi, kakor rodovski se iz nja, tako tudi dalje svoje gmotne in duševne sile zajemajo, če pogledamo našega kmeta, našli bomo dva strogo ločena značaja, našli bomo poljanca in gorjanca, naše gore, šume sina. Pojdimo v krčmo (in v teh najdeš sploh veliko če nijsi slep) v kakem trgu in mestu ležečem mej goro, gozdom in ravnino v katero kmet zahaja. Vidimo v tej krčmi dva po obleki uže ločena kmeta. Poljanec se je pripeljal, v hlevu krčmarjevem mu stojita dva ognjena konja, obleka ali te tvarina javi trgovsko štacuno, srebrne gumbe nosi na oprsljaku, po krčmi trušno onegavi če se mu bokal pobije in vince po mizi razlije, ne mara za to, na tla pobriše starino po goldinarji, s kratka to je trden kmet, ki je nekaj in včasih zlo petičen, ki doma rad dobro živi, ki se včasih celo rad pobaha. Gozdov sin ne more brez žene prebiti, ta mora povsod zraven biti, pije ga tudi rad, ali on nosi v svojej torbi ali košari soboj domač kruh, mokvarski ne ugaja nje-

govemu, na težek kruh privajenemu želodcu tudi kako klobaso, in na tihoma, da krčmar ne vidi, kak putrj svojega vina, če ga ima. Njegova obleka za navadno nij se kupila pri trgovcu, v njegovej gorski vasi se je vsa napravila, srajca je hodna, le plašč starejših mož in navadno sukenco za praznike je kupil v mestu ali trgu, navadno je iz „tifelna“ in da ga trgovec nij pri nakupovanji opeharil, vzal si je domačega krojača, ki je nekda pri vojaci vbadal in nekaj sveta in „tifelna“ videl, soboj. Ta mož tiho poseda po krčmi pri prvih poličih in se rad prav na stran, pri vratih ali za peč vsede, in če je po vincu razgrejen, ne bahači, vesel na vseh škripeih je, poje v zloženem koru z ženo, in vince razlito s kruhom zopet polavlja. To in jednako vidimo v krčmi in doma na obeh kmetov selih. Poljanec ložje več pridela, bolj bogato živi, — hribovec, gozda sin je ubožnejši, priboriti mu je težavno potrebno. Gora, gozd in ravan, delo, življenje je različno in tudi ljud tu in tam je drugačen.

Gore sin je bolj žiljav, krepkejši na telesu in ognjevitejši na duhu, veselejši, njegovo življenje je zmerno, nprav nepokvarjena. Poljanec je več omehkužen, se veliko s konji vozi, — dobro rejen tudi nij tako oprezen kakor hribovec, nprav v ravnini nij več tako nepokvarjena kakor v hribih; v ravnini se lahko vozari, vsega zlodja se navleče vanjo, prime se tu in tam kaj, ker je razpoloženje za sprejem novostij večje; poljanec pride večkrat v mesta in trge, hribovec le tedaj, če živino na sejm goni, kadar davke plačuje, sol, usnje itd. nakupi, ali če hodi ženitna ali druga pisma delat, on nema toliko z mestjani in tržani opraviti, ne prime se ga lahko kaka novost, bodi dobra ali slaba; nezaupljiv je proti vsemu, kar nij gora rodila. Recimo kratko: gozd rodi čvrsto npravno, nepopačeno, zdravo, varčljivo, novostim nedosegljivo ljudstvo in v ravnini nij iskati toliko tega omenjenega in posebno ne toliko strogo konservativnega elementa. — Poljanec se rajši kultivira, (kultura se drži ravnine, kakor vozovi, v hrib ne leze rada,)

in gozda, hribovja sin ostaje pri tem, kar ga je oče učil, ali svojih čvrstih sinov pošilja v ravan, ti obnovljujejo, kar se doli omeheknuži po boljšem življenju; gore sinovi nosijo zdravo, v dobrem zraku vzraslo telo, v katerem bister, v nevarnostih hribovja uvežban duh biva, v šole; življenje mej tema dvema kmetovalcema vrši se s kratka tako skoraj, kakor mej mestom in deželo.

Mesto degenerira, požre veliko eksistenc, dežela rekrutira nove, zdrave glave in telesa vanj. — Postavimo se zdaj na stališče celega naroda. Potovalec s palico v rokah je pri Spielfeldu nekaj opaziti moral: v gori za gozdom ima Slovenstvo svoje zadnje vedete proti Nemštvu, tam je še Sloven doma, v ravnini — nam ga je že vzela nemška boa. — Ne bom dalje po tem poti hodil, ali eno še: nam Slovencem je gorá, gozdov velicij treba, to so naše barikade proti Nemštvu, če uže vse drugo ne pomaga, pri naših gozdov sinovih ne izda ni to ni ono orožje — trde buče — in tudi večja in vzajemno impozantna kultura Nemca bode zastoj pošiljala svojih saperjev — vojakov v te hribe — in stopimo na višje stališče: pogledimo Francosko, Angleško; velicij gozdov nemajo te dežele več, nemajo pa tudi od kodi jemati obnavljajočih narodnih elementov, ki iz gozdov, gora sinov narodu novince za duševno delo podajajo, Nemcem še zdaj oziroma omenjenega elementa nij sile, ali pride jim prej, nego mislijo; nam Slovanom je v Rusiji gozdov, katerih lovca oko še nij premerilo, doli na Hrvatskem, kdo ne pozna nje šum, vsaj po pripovedanji in Črna gora, Srbija, teh dežel hribovski, gozdni značaj javlja se v činih njih sinov, po celem svetu so poznani. — Zatorej domoljubje, ne rušite gozdov, občine, posamezni bodite oprezní na naše barikade, gledite, da jih ne izvotljimo, sami sami ne poderemo, v krajih kakor Kras, — nemamo pogoja živeti.

S—c.

### Loterijne srečke.

V Trstu 14. avgusta: 84. 59. 57. 9. 27.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Josip Jurčič.

### Tržne cene

v Ljubljani 18. avgusta t. l.

Pšenica 5 gld. 10 kr.; — rež 3 gld. 50 kr.; — ječmen 2 gld. 30 kr.; — oves 1 gld. 80 kr.; — ajda 2 gld. 60 kr.; — prosó 2 gld. 40 kr.; — kuruza 3 gld. 20 kr.; krompir 1 gold. 60 kr.; — fižol 5 gld. — kr.; masla funt — gld. 52 kr.; — mast — gld. 48 kr.; — špeh frišen — gld. 40 kr.; — špeh povejoen — gold. 44 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 22 kr.

### Slovenske

## lepoznanske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

### A. Romani in povesti:

1. **Erazem Tatenbah.** Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja 50 kr.
2. **Meta Holdenis.** Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.
3. **Kantorčica.** Roman s pogorskega zakotja. Češki spisala Karolina Šočla; poslovenil Franjo Tomšič, velja 50 kr.
4. **Prvi poljub.** Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.
5. **Kazen.** Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — **Cerkev in država v Ameriki.** Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja 25 kr.

### B. Listki v zvezkih:

- I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenska, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstovo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? Novelica, sp. J. Ogrinec. Velja 25 kr.
  - IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi. Sp. Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesni. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
- Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodnej tiskarni“ in jih dobí po poštne povzetji. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold. 50 kr.

## Hiša

z dotičnim posestvom je v Ormužu (Friedau) na spodnjem Štajeru pod lahko pogojno plačo na prodaj. Hiša obsega 4 izbe, čimnato, kuhinjo in pivnico; potem konjske, govejske in svinjske hleve, skedenj, parmo, listnjak itd. — Vsa stavba je zidana in z opeko pokrita.

K temu stanovanju se tudi lahko doda 10 plugov zemlje obstoječe v njivah, travnikih in nekaj gozda.

Povpraša in oglasi se naj pri gosp.

(1—1) **Frideriku Gesner-ju**  
v Ormužu.

Tisk „Narodne tiskarne“ v Ljubljani.